



Orelluda grisa

Plecotus austriacus
Família Vespertilionidae

Per Gemma Carrasco i David García



Com és?

Els grans pavellons auditius que presenta l'orelluda grisa fan que aquesta sigui l'espècie que mostra una fisonomia més singular, que difereix de la resta de quiròpters de les illes. L'orelluda grisa és una ratapinyada de mida mitjana, d'uns 4-6 cm de longitud i uns 25-29 cm d'envergadura, de pelatge relativament llarg i de tons grisosos, encara que també pot presentar tonalitats més marrons. A la part ventral el pelatge és més clar, d'un color que va de blanquinos a gris pàl·lid, i les zones sense pèl són de color marró fosc o negre.

Com s'ha esmentat presenta unes grans orelles, de fins a 4 cm de llarg, que s'uneixen a la base pel seus cantells interns, i quan l'animal està en repòs es mantenen normalment plegades cap a enrere. El tragus és ample, i està pigmentat. Té un musell llarg, i al voltant dels ulls una zona més fosca, amb aspecte d'antifaç.

Les ales d'aquesta espècie són amples i curtes, cosa que li permet realitzar un vol pausat i amb bona capacitat de maniobra, que utilitza per caçar per damunt de la vege-

tació o entre els arbres, o fins i tot per capturar insectes que es trobin posats.

A quant als sons d'ecolocalització, la ratapinyada orelluda grisa emet vocalitzacions de baixa intensitat, només detectables a una curta distància mitjançant aparells detectors d'ultrasons, a una freqüència que va dels 25 als 85 kHz. Per aquesta raó els anglesos l'anomenen whispering bat, ratapinyada que xiuxieja.

Quins són els seus costums?

L'orelluda grisa presenta una àmplia plasticitat a l'hora d'ocupar els diferents ecosistemes presents a l'arxipèlag, com poden ser zones de muntanya, àrees boscoses, zones de cultiu, zones de matoll i penya-segats marins.

És una espècie fissurícola, sovint lligada a ambients antròpics com poden ser construccions abandonades, mines o túnels que també pot trobar-se a coves, amagat a esquerdes properes a l'entrada. Emergeixen dels seus refugis de descans quan ja és ben fosc, encara que durant l'hora

prèvia a la sortida estan actius, amb comportaments d'acicalament, grooming social, o vols a l'interior del refugi.

S'alimenta majoritàriament de grans lepidòpters nocturns i en menor proporció de dípters i coleòpters, que captura sobretot en zones arbrades. Quan caça, si la presa és petita se la menja al vol, però si són insectes de mida més grossa, té costum de perxar-se a algun lloc, per exemple dins les cavitats, per menjar-se'ls. Així, a aquests llocs es poden trobar, al terra, restes d'ales de les preses devorades.

L'orelluda grisa, és una espècie poc gregària, que mostra un comportament solitari, excepte durant les èpoques relacionades amb la reproducció.

A la tardor, els mascles tornen molt territorials i formen harems que defensen dels altres mascles. Encara que serà en aquests moments quan es produeixin les còpules, no s'inicia immediatament la gestació, ja que aquesta espècie utilitza una estratègia que s'observa també en altres ratapinyades, que consisteix en retardar la fertilització de l'òvul fins a la següent primavera, i així aconseguir

que les cries neixin a l'època més favorable, l'estiu.

Durant la hibernació, l'orelluda grisa s'amaga a esquerdes de forma individual, sense formar colònies.

Les femelles comencen a criar al seu segon any de vida, i no necessàriament ho fan cada any. Quan arriba l'estiu, les femelles reproductores es reuneixen en refugis de cria, a edificis abandonats o en cavitats subterrànies, en grups petits d'entre 10 i 30 individus. Els parts tenen lloc al mes de juny, normalment d'una única cria, que a mitjans del mes d'agost ja serà capaç de volar tota sola i independitzar-se.

A quines illes la podem trobar?

L'orelluda grisa és una espècie àmpliament distribuïda per l'arxipèlag, estant present a totes les illes. També ha colonitzat alguns illots de Balears que ofereixen els requeriments ecològics d'aquest vespertili-ònid. Alguns dels illots on la podem trobar són Cabrera, sa Conillera, es Vedrà i l'Illa de l'Aire, on l'espècie s'ha detectat lligada amb freqüència als penya-segats marins, on troba més fàcilment les seves preses..

Les amenaces i mesures per a la seva protecció



Malgrat que el coneixement de les poblacions d'aquest quiròpter a les nostres illes és encara insuficient, es considera que l'espècie no es troba en perill, degut a la seva abundància. No obstant això, igual que passa amb les poblacions d'orelluda grisa a d'altres indrets, la creixent influència d'amenaces concretes podrien conduir a l'espècie a una situació delicada.

Entre les amenaces més importants està la pèrdua dels refugis, especialment de reproducció, causada per la remodelació d'edificis, o per molèsties directes en els moments en què els individus es troben agrupats. S'han descrit casos d'altres mortalitats provocades pel tractament de fustes contra insectes xilòfags a l'interior d'edificis, així com mortalitats relacionades amb fumigacions aèries en cultius d'oliveres. Els tractaments fitosanitaris agrícoles i forestals tenen un efecte tòxic directe sobre les ratapinyades, i un efecte indirecte en disminuir les poblacions d'insectes dels quals s'alimenten.

Entre les estratègies per millorar l'estat de conservació de l'orelluda grisa, inclosa en el Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, podem citar en primer lloc la millora del coneixement de l'espècie mitjançant el monitoratge de les tendències poblacionals, la protecció de les colònies conegudes, o la millora dels hàbitats agrícoles fomentant les pràctiques agrícoles sostenibles. Una millor comprensió de la tipologia dels refugis que utilitza l'espècie a les Illes Balears ajudaria a establir les directrius necessàries per garantir la seva conservació. •